

نحوه قرارگیری فضاهای داخلی خانه های قاجار (مطالعه موردی: شهرستان آمل)

حمید زیران *^۱ - پری ناز وثوقی^۲ - شقایق اسفندیاری^۲

۱- مدرس مدعو گروه معماری دانشگاه آزاد اسلامی، رامسر، ایران

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رامسر

چکیده

معماری خانه های دوره قاجار، بخش مهمی از تاریخ معماری خانه های ایران را در طول دوران مختلف دربردارد. در این دوران، خانه که فضای برای آرامش انسان محسوب می شود و باید همسو با فرهنگ و پاسخگو به نیاز مادی و معنوی بشر باشد تا حد زیادی تحت تاثیر الگوی معماری غرب واقع شده بود. خانه های قاجاری آمل نیز در این دوره به دلیل نزدیکی به پایتخت از این تحولات بی بهره نبوده اند. از آنجا که خانه های قاجاری دستخوش تغییرات زیادی در دوره های بعد شده اند، به بررسی پنج نمونه از خانه های واقع در این شهرستان بر اساس کمترین میزان اعمال دخالت در ساختار پلان نشان، پرداخته شده است. هدف پژوهش حاضر، یافتن الگویی مشترک میان فضاهای داخلی این خانه ها می باشد و روش تحقیق آن نیز از نوع توصیفی-تحلیلی است. داده های پژوهش، بر اساس مطالعات اسنادی، بررسی های میدانی و مصاحبه گردآوری شده است. با توجه به فضاهای اصلی این خانه ها که شامل سه در، پنج در، هفت در و شاه نشین می باشد؛ نتایج حاصل از این تحقیق نشان می دهد، در بیشتر این خانه ها اتاق شاه نشین با پنج در ارتباط مستقیم داشته است و بازشوهای فضاهای اصلی به دلیل نورگیری و تهویه عموماً رو به حیاط شمالی و جنوبی بوده اند. در نهایت، با توجه به ویژگی های بارز و اقدامات مثبت انجام شده در طراحی و نحوه قرارگیری فضاهای داخلی این خانه ها و همچنین پیروی چیدمان این فضاها از یک نظام فضایی مشخص، برای چگونگی قرارگیری فضاهای داخلی خانه های امروزی منطقه مورد مطالعه پیشنهاداتی ارائه گردیده است.

کلمات کلیدی: خانه، معماری دوره قاجار، آمل، خانه های قاجاری آمل

* Corresponding author

Email: behnamziran@yahoo.com